

O, Güzel Bir İşi Arzular

Jim Reiher, Melbourne · Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf · Nisan 2021 · Ekim 2026'da gözden geçirildi

1 Timoteos 3:1

Bu söz güvenilirdir: Bir kimse gözetmenlik hizmetini arzuluyorsa, güzel bir işi arzular. (Elberfelder CSV – Almanca Kutsal Kitap çevirisi)

Denir ki – ve bu doğru bir sözdür –: “Bir kimse kilisede önderlik eden bir görev için çaba gösteriyorsa, büyük ve onurlu bir görevi hedefliyordur.” (Neue Genfer Übersetzung)

Güvenilirdir bu söz: Biri piskoposluk görevini hedefliyorsa, güzel bir görevi arzular. (Zürcher Bibel)

Kutsal Kitap'taki bölüm ayrımlarının nasıl ortaya çıktığını hiç merak ettiniz mi? Bunlar özgün belgelerde yoktu. Ancak 13. yüzyılda eklendiler. Metnin bir parçası haline geldiklerinde, Kutsal Kitap'ı okuma ve yorumlama biçimimizin değişmesine katkıda bulundular. Ne de olsa Kutsal Kitap'ı çoğu zaman bölüm bölüm ya da bölümlere göre inceleriz. Bir bölümün başında başlar, sonunda dururuz. Yeni bir bölümün nerede başlayacağına ilişkin kararların bazılarının oldukça tuhaf, hatta yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Örneğin Koloseliler 4:1 aslında hâlâ 3. bölüme ait olmalıydı. Başka olası hatalar bu kadar açık değildir, ama yine de dikkate alınmalıdır.

Kilisede İhtiyarlar: 1 Timoteos 3:1'in Özel Durumu

Pek çok kişi 3:1'i öncelikle, ihtiyarlar ve diyakozlar hakkında uzun bir tartışma içeren 3. bölümün geri kalanının mantıklı başlangıcı olarak görür. Oysa bence bu ayet aslında 3. bölüme giriş olmaktan çok 2. bölümün kapanışıdır. Bu, kilisedeki kadınlar açısından önemlidir; çünkü bu, 1. ayetin hem erkekleri hem de kadınları ihtiyar/gözetmen olmaya yüreklendirdiği anlamına gelir. **Ayet 2. bölümü kapatıyorsa, Pavlus'un iman konusunda deneyim kazanmış ve olgunlaşmış oldukları sürece her iki cinsiyeti de önderlik görevlerinde Tanrı'ya hizmet etmeleri için desteklediği görülür. Evet, Efes kilisesindeki kadınlara geçici olarak bazı kısıtlamalar getirmiştir; ama bunun asıl amacı olarak görülmesini istemez. Aksine, hem erkeklerin hem de kadınların ihtiyar olmaya çaba göstermesinin iyi bir şey olduğunu genel olarak ekler.**

2. Bölümdeki Olgunlaşmamış Önderlik Sorunu

Bunu neden önerdiğimi anlamak için 3:1'den hemen önce geleni de dikkate almalıyız: 2:8-15. Kilisede kadınların hizmetini ve önderliğini bastırmak için çoğu zaman kullanılan bölüm, tam da bu tartışmalı bölümdür. 2:8-15 geleneksel olarak kadınları kilise önderliğinden ve hizmetten uzak tutacak şekilde yorumlanmıştır. Ama bu hatalı bir yorumdur. **En azından bu bölümü anlamanın eşit derecede geçerli (hatta daha iyi) başka yolları olduğunu söyleyebiliriz.** Bu yorumlar arasındaki başlıca fark, bu bölümü bütün zamanlar için, dünyadaki her kültür ve ulustan her Hristiyan için bir tür evrensel buyruk olarak mı gördüğümüz, yoksa onun MS birinci yüzyılın sonlarında Efes'teki o zamanki bir sorunu mu ele aldığıdır. Başka bir deyişle: “Tanrı'yı sev ve komşunu sev” gibi midir, yoksa daha çok “Kölelerinize iyi davranın – siz köleler de efendileriniz için çok çalışın” (bkz. 6:1-2) gibi midir?

1 Timoteos 2:8-15, kilisedeki belirli varlıklı kadınlarla ilgilidir – büyük olasılıkla Efes toplumundan yeni iman etmiş kadınlar –; bunlar gerektiği gibi eğitilmeden ya da yeni imanlarında olgunlaşmadan kilisede önder olmak istiyorlar.¹ Öğretebilen ve kilisede yetkiye sahip olan ihtiyarlar olmak istiyorlar (2:12). Pavlus bunu çok açık bir şekilde belirtir: Kadınların doğru biçimde eğitilmesini ister (2:11). **İlginçtir ki bu ayet, bu bölümdeki tek emir kipini içerir: “O öğrensin.” Yani 11. ayet, Pavlus’un bir buyruğuna en çok yaklaşan şeydir: Kadınların eğitilmesinde ısrar eder.** Bu, onun düşüncesinde ve yazısında bir doruk noktasıdır. **Gerçekten de bu paragrafın anahtarı budur: Pavlus, kiliselerin bütün üyelerinin imanda doğru biçimde eğitilmesini ister. Yalnızca erkeklerin değil, hem erkeklerin hem de kadınların. Doğru biçimde eğitilip olgunlaştıklarında, öğretme ve önderlik görevleri kadınlar ve erkekler için eşit olarak söz konusu olacaktır.**

Pavlus’un bu bölümde (1 Timoteos 2:8-15) özellikle kadınlara seslenmek için iki kez kullandığı bir başka sözcük, 9. ve 15. ayetlerde çoğu zaman “ağırbaşlılık/edep”² diye çevrilen sözcüktür (ben yanlış çevrilmiş derdim; Elberfelder CSV dipnotta “ya da sağduyu, ya da sağlıklı akıl” der). Bu sözcük aslında “zihni açık, düşüncede olgun ve makul; düşüncesi karışık olmayan” anlamına gelir. Bazen başka ahlaki niteliklerle birleşebilir; ama ona yalnızca belirli bir ahlaki nitelik anlamı yüklemek, onu temel anlamından yoksun bırakır. Pavlus, kilisedeki kadınların kilisede önderlik görevleri üstlenmeden önce açık düşünen ve makul olmalarını ister (9. ayette alçakgönüllülük ve giyim seçimi bakımından; 15. ayette imanda olgunlaşma ve imanda kalma bakımından).

Ya 1 Timoteos 3:1 Bu Kadınlara Yöneltilmişse?

Sonra 3. bölümün 1. ayetine geliyoruz. Orada tam olarak ne yazıyor? Şurası kesin ki orada şu yazmıyor: “Yalnızca erkeklerin ihtiyar olmayı arzulaması iyi bir şeydir.” Hayır. Yalnızca erkeklerle işaret ediyor olabilir. Ama aynı şekilde yalnızca kadınlara da işaret ediyor olabilir. **Ya da – büyük olasılıkla – hem erkeklere hem de kadınlara işaret ediyor.** NIV (New International Version) burada daha iyi çevirmiştir: “İşte güvenilir bir söz: ‘Gözetmen olmayı amaçlayan kişi, soylu bir görevi arzular.’” **(Benzer şekilde Almanca çeviriler de “Wenn jemand ...” [“Bir kimse ... ise”] der – “jemand” [“bir kimse”] hem erkekleri hem de kadınları kastedebilir.)**

Bazı çeviriler 3:2-14 nedeniyle 3:1’e İngilizce “man” (“adam/erkek”) sözcüğünü eklemiştir (erkek ihtiyarlar, erkek diyakozlar, kadın diyakozlar ya da diyakozların eşleri, erkek diyakozlar). **Bu tercih yüzünden pek çok Hristiyan, kadın diyakozlar için bir gerekçe olabileceği, ama kadın ihtiyarlar için yer olmadığı sonucuna varmıştır.** Bu ilk bakışta makul görünebilir; ama kusurlu bir savdır. 1. ayette “erkekler” ya da “erkek” için kullanılan Grekçe sözcük kullanılmaz. “O” (eril) için kullanılan bağımsız sözcük de kullanılmaz. Ancak Grekçe **tis** (“bir kimse”) sözcüğü kullanılır. Aynı sözcük hem erkekler hem de kadınlar için kullanılır. Benzer şekilde, “o (erkek ya da kadın) arzular” sözcüğü de, “arzular” sözcüğünün fiil kökü ile ona eklenmiş “o (erkek, kadın ya da nesne)” ekinden oluşur. Bu fiilin kime işaret ettiğine bağlam karar vermelidir.

1 Timoteos 3:1’i 2:8-15’in kapanışı olarak yerleştirecek, bu ayet kilisede kadınların önderliğini doğrulayan güçlü bir işarete dönüşür. Söz edildiği gibi kullanılan sözcükler erkeklere ya da kadınlara işaret edebildiğinden, 3:1 basitçe şu anlama gelebilir: “Bir kadın gözetmen olmayı arzuluyorsa, arzuladığı şey iyi bir şeydir.” **Bu, Pavlus’un şuna benzer bir şey iletiyor olabileceği anlamına gelir: “Kadınların eğitilmesi ya da öğrenmesi gerektiği ve olgun ve yetkin olana kadar öğretemeyecekleri ya da yetki sahibi olamayacakları konusundaki ısrarıma rağmen – bir kadının ihtiyar olmayı arzulaması iyi bir şeydir.”**

3. Bölümün Geri Kalanında Kadınlar

3:2-7 ardından ihtiyarlarla ilgilidir; **Pavlus burada o zamanki ihtiyarların çoğunluğunu oluşturan erkekleri düşünür.** 1. ayetin önceki metnin kapanışı olduğu ve 2. ayetin Pavlus için gerçekten yeni bir düşünceye giriş yaptığı yönündeki tahminim, 2. ayetin Grekçedeki ilk sözcükleriyle desteklenir: “gereklidir” (ya da “uygundur”). Bu, “o halde”, “şimdi öyleyse”, “dolayısıyla” ya da “bu nedenle” diye çevrilebilir. Elbette 2. ayet düşünce olarak öncekiyle bağlantılıdır, ama yeni bir yöne girer. Pavlus az önce kadınları hizmet için eğitmekten ve onlar doğru biçimde eğitilip imanda olgunlaşana kadar yetki kullanmalarına izin vermemekten söz etmiştir; ve sözünü, kilisede ihtiyar olmayı ummanın kötü bir hırs olmadığını herkese hatırlatarak bitirir. Sonra durur ve o anda önemli olan başka konulara değinir. “Peki ... şimdi öyleyse, mevcut ihtiyarlarımıza gelince ...” Bu sonraki bölüm (3:2-7), kilisenin şimdiki ya da yakında atanacak ihtiyarlarıyla ilgilidir.

İhtiyarların “bir kadının kocası olması” ya da (bazılarının çevirdiği gibi) “karısına sadık olması” gerektiği ifadesiyle baş edebilirsek, 3:2-7’yi her iki cinsiyet için geçerli saymak kesinlikle makuldür. Pavlus burada muhtemelen bir “cinsiyet genellemesi” kullanır. O dönemde ihtiyarların çoğunluğu erkekse, bu “Tek eşine sadık ol” demenin bir yolu olabilir. 1990’lı yılları, Melbourne’de bir Kutsal Kitap okulunda ders verdiğim zamanları hatırlıyorum: Bir kişi dışında bütün öğretim görevlileri erkekti ve o tek kadın yarı zamanlı çalışıyordu. Toplumsal nitelikte özel etkinliklerimiz olduğunda, bütün çalışanlara giden mektupta “Ve eşlerinizi (karılarınızı) da getirin” ifadesinin yer alması olağandı. Bu ifadeyle yalnızca o tek kadın dışlanmış olmuyordu; tek bekâr öğretim görevlisi de kendini göz ardı edilmiş hissediyordu. Bu tür cinsiyet genellemelerini düşündüğümde ürperiyorum. Bundan ne kadar rahatsızlık duysam da: Bunlar, yalnızca evli erkek öğretim görevlilerimiz olduğu anlamına gelmiyordu. Ve buradaki ifade (“bir kadının kocası olmak”) hakkında bir şey daha: Böyle bir yorum yöntemini katı biçimde uygularsak, “Komşunun karısına göz dikmeyeceksin” buyruğu da yalnızca erkekler için geçerli olur ve kadınlara hiçbir şey söylemez.

1 Timoteos 2-3’ü Yeniden Düşünmek

Dolayısıyla 1 Timoteos 2:8-3:14 için sık sık gördüğümüz şu bölümler yerine:

- Kilisede kadınlar ve erkekler (2:8-15)
- Erkek ihtiyarlar (3:1-7)
- Erkek diyakozlar (3:8-10)
- Kadın diyakozlar (ya da diyakozların eşleri) (3:11)
- Yine erkek diyakozlar (3:12-14)

mektubun düşünce akışını şöyle anlamalıyız:

- Kilisede kadınlar ve erkekler (2:8-3:1)
- Mevcut durum: Şimdiki önderlere cinsiyete özgü bir dille hitap edilir (3:2-7)
- Erkek diyakozlar (3:8-10)
- Kadın diyakozlar (3:11)
- Erkek diyakozlar (3:12-14)

3:2-7’yi nasıl yorumlarsanız yorumlayın, bu yazının ağırlık noktası 3:1’i öne çıkarmaktı. Onu 2:8-15’in kapanışı olarak görürsek, kadınlara şunu hatırlatır: Bir kadın ihtiyar olmak istiyorsa, bu iyi bir şeydir.

Farklı düşünseniz bile bu ayet cinsiyet bakımından tarafsızdır: Bir kimse, ister erkek ister kadın olsun, kilise önderliğini arzuluyorsa, bu iyi bir şeydir! Onu 3. bölümün başında bıraksanız bile her iki cinsiyet için geçerlidir – ve o zaman ardından gelen bütün bölümün de her iki cinsiyeti kapsadığını destekler. 1 Timoteos 3:1’i erkeklere ve kadınlara kilisede önderlik görevlerini arzulamaları için bir davet olarak görmek, Elçi Pavlus’un öğretisinde son derece yüreklendirici bir özelliktir.

Kadınlar, Pavlus’un Kutsal Kitap’ın bu bölümündeki öğretisinin yorumları yüzünden derinden yaralanmıştır. Ama bu bölümün bu alternatif anlayışıyla bu konuda Pavlus’la barışabileceğimizi öneririm. O, bazılarının onu gösterdiği gibi bir şoven değildi. Hem kadınların hem de erkeklerin kilisede hizmet etmesine izin vermeye hazır biriydi.

This article first appeared in the Spring 2021 issue of CBE International’s Mutuality magazine (www.cbeinternational.org)

Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf, Jim Reiher’in nazik izniyle, 20.4.2021

Notlar

1. Bu bölüme ilişkin alternatif görüşün ayrıntılı açıklaması için bkz. Jim Reiher, *Women: Leadership & the Church* (Melbourne: Acorn Press, 2006), 85–93. Ayrıca bkz. Judy L. Brown, *Women Ministers According to Scripture* (Kearney: Morris Publishing, 1996), 279–312 ve Rebecca Merrill Groothuis, *Good News for Women: A Biblical Picture of Gender Equality* (Grand Rapids: Baker Books, 1997), 209–229.
2. Walter Bauer bu sözcüğün ilk ve en açık anlamı olarak “makullük, akılcılık, zihinsel sağlık” anlamını verir. İkinci bir anlam olarak da “sağlam muhakeme, ölçülülük ve özdenetim” anlamını verir. Gerhard Kittel de şunu açıklar: Bu yan anlam devreye girdiğinde, her zaman sağlıklı düşünce iş başındadır. 1 Timoteos 2:9, 15’te kullanılan biçim, Yeni Antlaşma’da yalnızca bir başka yerde kullanılır: Elçilerin İşleri 26:25. Orada her zaman “açık düşünme” ya da “makul” diye çevrilir. Bkz. William F. Arndt, F. Wilbur Gingrich, Frederick W. Danker, Walter Bauer ve William Arndt, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 2nd ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 802; G. W. Bromiley ve Geoffrey William Bromiley, *Theological Dictionary of the New Testament*, ed. Gerhard Kittel ve Gerhard Friedrich (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), 1097-1104.